

A. BLŪMFELDS

~~32~~

~~L 44~~

m/f

73

VĀCU PLĀNI
PAR LATVIJAS
KOLONIZĀCIJU
1918. gadā

СВЕТЛОТЫННА
СВЕТЛОТЫННА

CITTAUTU LITERĀTŪRAS APGĀDS

MASKAVĀ 1943

238992

L, B, R-

9

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0303038836

~~Гос. публичная библиотека имени П. П. Чернышевского~~

~~214669~~

11

A1489. Подписано к печати 2/VIII-43 г. Зак. 1051. Тираж 3400.
Формат 70×92¹/₁₆. Объем 1 п. л. Уч.-изд. 1,64 л.

Типография «Искра революции», Москва

L $\frac{32}{44}$ L $\frac{1}{602}$ (P)
ПРОВЕРЕНО
1947 г.

1

Piekalis saviem vergu ratiem Itāliju, Rumāniju, Ungāriju, Somiju un Bulgāriju, vācu fašisms, pēc daudzo Vakareiropas zemju sagrābšanas, 1941. gada 22. jūnijā noziedzīgi, slepeni, nepieteicis karu, uzbruka vismiermīlīgākajai valstij pasaulē — Padomju Savienībai, gribēdams nožņaugt un iznīcināt viņas brīvās tautas, to brīvību un patstāvību, saimnieciskos un kultūrālos iekārojumus un sasniegumus, lai uz Padomju Savienības tautu liķu kaudzēm nodibinātu tā saucamo „augstākās rases“, tas ir, vācu muižnieku un buržuazijas kundzību mūsu zemē.

Vācu fašisma cīņa par „dzīves telpu“ ir vācu muižnieku un finanču magnātu cīņa par naftu, dzelzi, akmeņoglēm, labību, jaunām zemēm, tirgiem un izejvielu avotiem, par vācu kapitālistu un muižnieku varas nostiprināšanu uz apspiesto tautu rēķina.

Savā 1941. gada 3. jūlija runā biedrs Staļins saka: „Ienaidnieks ir nežēlīgs un nepielūdzams. Viņa nolūks ir sagrābt mūsu zemi, kas slacīta mūsu sviedriem, sagrābt mūsu labību un mūsu naftu, kas ir mūsu darba ieguvums. Viņa nolūks ir atjaunot muižnieku varu, atjaunot čarismu, izpostīt krievu, ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, latviešu, igauņu, uzbeku, tatāru, moldāvu, gruziņu, armēņu, azerbaidžanu un citu Padomju Savienības brīvo tautu nacionālo kultūru un nacionālo valsts iekārtu, pārvācot šīs tautas un pārvērst tās par vācu kņazu un baronu vergiem. Tādā kārtā, cīņa norisinās par Padomju valsts dzīvību un nāvi, par PSRS tautu dzīvību un nāvi, par to, vai Padomju Savienības tautām būt brīvām vai nokļūt verdzībā“.*

* J. V. Staļins. Par Padomju Savienības Lielo Tēvijas karu. 1942. g. 9.—10. lpp.

Vācu fašistiskā imperiālisma tieksmes sniedzas vēl tālāk. Maskodamies ar melīgo, nezinātnisko, no vēstures mēslu kastes izvilkto „rasu teoriju“, Hitlers centās pārliecināt visu pasauli, it kā vācieši ir vienīgā „augstvērtīgā rase“ un viņai, lūk, piederot tas gods valdīt pār pasauli. Citas tautas ir vai nu „zemākas rases“, vai arī vergu rases, kas nav cienīgas ieņemt patstāvīgu un no „augstākās rases“ neatkarīgu stāvokli pasaulē.

„Ziemeļu rasei ir tiesība valdīt pār visu pasauli, — saka Hitlers. — Šī rases tiesība mums jāpadara par savas politikas vadošo pavedienu. Ticiet man, viss nacionālsociālisms nav neko vērts, ja tas ierobežosies tikai ar Vāciju, ja tas nenodibinās augstvērtīgas rases kundzību pār visu pasauli vismaz uz vienu — diviem gadu tūkstošiem“.

Mēs turpretim zinām, ka visas tautas un visas rases pasaulē ir vienlīdz spējīgas augt, attīstīties un veidot savu dzīvi. Šo spēju izpausme atkarīga tikai no dažādiem rases un tautu vēsturiskās attīstības apstākļiem, bet nevis no iedzimtiem bioloģiskiem faktoriem.

Hitlers, kaut gan viņš ir mežonīgs tumsonis, tomēr ļoti labi apzinās savus fašistiskās reakcionārās buržuazijas un muižnieku interešu aktīva aizstāvja uzdevumus. Lai pasaulē iekārotu virskundzību, lai nospiestu citas tautas verdzībā, nepietiek tikai ar nedzirdēta terora pielietošanu pret visiem fašisma ienaidniekiem, nepietiek ar simtiem tūkstošiem antifašistu apšaušanu un ieslodzīšanu koncentrācijas nometnēs. Viņam jāķeras arī pie meliem un viltus „teorijas“ sludināšanas, lai tādā ceļā apkrāptu un apmānītu pasaules sabiedrisko domu, vispirmā kārtā vācu tautas masas, iepotētu tām visnejēdzīgāko šovinismu un padarītu tās par aklu ieroci saviem iekārošanas nolūkiem.

Padomju Savienības tautas jau divi gadus varoņīgi cīnās pret visas cilvēces niknāko ienaidnieku — vācu fašismu, visreakcionārāko imperiālismu pasau-

lē. Mūsu lielās sociālistiskās dzimtenes plašajās ārēs norisinās vēsturiska kauja ne tikai par Padomju Savienības brīvību un neatkarību, bet arī par visu to Eiropas tautu likteni, kuŗas tagad smok vācu fašistisko bandītu asiņainajā jūgā.

Cīņa norisinās grandiozos, nekad vēl vēsturē neredzētos apmēros, — cīņa uz dzīvību un nāvi starp cilvēces progresīviem spēkiem un reakciju.

Sarkanās Armijas cīnītāji rāda teiksmainu varoņību, jo viņos kvēlo nedzēšamas atriebības jūtas par izpostītajām sādžām un pilsētām, par māšu un bērnu nevainīgām asinīm, viņus vada lielās sociālistiskās Dzimtenes mīlestība. Padomju Savienības tautu tīnisko cīņu pret vācu fasismu aktīvi atbalsta ne tikai Padomju Savienības sabiedrotie — Anglija un Amerikas Savienotās Valstis, bet arī visas Eiropas brīvību mīlētājas tautas. Par to liecina partizāņu cīņu vēršanās plašumā Dienvidslavijā, Francijā, Norvēģijā, Čehoslovakijā, Grieķijā, Polijā un citās zemēs, kuŗas uz laiku nokļuvušas vācu imperiālisma žņaugos.

Visās verdzībā nospieštajās zemēs arvien plašāki kļūst sabotažas akti fabrikās un rūpnīcās, tiek nolaidīti no sliedēm kuŗa ešloni ar vācu fašistiskajiem kuŗapulkiem, uzsprāgst gaisā degvielu un kaujas pieredumu noliktavas.

Sevišķi asas partizāņu cīņas pret vācu un itāļu okupantiem norisinās visu laiku Dienvidslavijā un pēdējā laikā arī Francijā, pieņemdamas jo dienas jo plašākus apmērus. Cīņās pret dienvidslavu partizāņiem ir laistas darbā vairākas vācu-itāļu divīzijas, pat armijas ar tankiem un lidmašīnām, liulgabaliem un citiem moderniem kaujas ieročiem. Un neskatoties uz milzīgo fašistiskā kuŗaspēka pārsvaru, Dienvidslavijas patrioti varoņīgi grauj iebrucēju divīzijas cīņās par savu brīvību un neatkarību. Kādas grandiozas cīņas notiek Dienvidslavijā starp vācu-itāļu okupantiem un partizāņiem, liecina viens no daudziem piemēriem. Šī gada marta mēneša sākumā partizāņu apvienotā nodāja sakāva itāļu divīziju Prozas-Mo-

storaš rajonā. Minētās kaujas rezultātā partizāņi iznīcināja vairākus simtus itāļu virsnieku un zaldātu un saņēma lielas trofejas, to skaitā 80 ložmetēju, 17 tanku, 16 lielgabalu, 6000 lādiņu un 2 miljoni patruņu.*

Arī Francijā nodibināts Francijas galvenās partizāņu kustības štabs, kas organizē un vada partizāņu cīņas pret vācu okupantiem. Partizāņu cīņas notiek arī visās citās Eiropas valstīs, kuŗas pašreiz min hitlerisko bandītu dzelzainie zābaki. Jo dienas, jo vairāk nostiprinās un vēršas plašumā brīvību mīlētāju tautu vienotā fronte cīņā pret vācu fašismu.

Jau kaŗa sākumā 1941. g. 3. jūlijā biedrs Staļins, šo tautu cīņu paredzēdams, teica, ka „mūsu kaŗš par mūsu tēvijas brīvību saplūdis ar Eiropas un Amerikas tautu cīņu par viņu demokratiskām brīvībām. Tā būs tautu vienota fronte par brīvību pret verdzināšanu un verdzības draudiem no Hitlera fašistisko armiju puses.“**

2

Arī Latvija, latviešu darba tautas labākie, drošsirdīgākie dēļi un arī ne mazums viņas cēlo, pašizliedzīgo meitu ir šo vēsturisko cīņu izcīnītāju rindās.

Latviešu tautas vēsture stāsta par gadsimteņu ilgām un niknām cīņām pret melnajiem bruņiniekiem — vācu iebrucējiem Latvijā, kuŗi jau kopš XII gadsimta otrās puses, varmācīgi uzspiezdami savu ticību, sāka nopiest latviešu tautu verdzībā.

Latvju ciltis un tautiņas, diezgan spēji saliedamās vienā tautā, nekad nebeidza pretoties vācu iebrucējiem un apspiedējiem. Mainījās tikai cīņas formas, paņēmieni, bet pati tautas cīņa par savu brīvību, par savas saimnieciskās un kultūrālās dzīves neatkarību vilkās cauri septiņiem tumšiem un smagiem

* „Pravda“, 1943 g. 10. martā.

** J. Staļins, Par Padomju Savienības Lielo Tēvijas Kaŗu. 1942. g. 13. lp.

gadsimtiem. Šajās ilgajās cīņās plūdis ne mazums latviešu asiņu, latviešu sieviešu un bērnu asaru straumju. Daudzi latviešu labākie dēli un meitas nobeidza savu dzīvi baronu moku kambažos un karātavu kalnos. Dabīgi, ka latviešu tautas naids pret vācu apspiedējiem ir dziļš un nebeidzams, kā to pauž arī mūsu tautas dziesmas:

„Rūci, rūci, pārkonīti,
Skaldi tiltus Daugavā,
Lai nenāca prūši, vāci
Manā tēvu zemītē.“

Visniknākais ienaidnieks latviešu tautai bija un ir vācu iebrucēju bandas, kas pievāca sev latviešu tautas sūriem sviedriem iegūtos darba rezultātus. Latviešu tautas vēsture rāda, ka vācietis ir iebrucējs Latvijā, latviešu darba cilvēka visnegantākais izsūcējs un apspiedējs. Šī noteiktā atziņa ne uz mirkli neizgaist latviešu tautā cauri visiem gadsimtiem.

Latviešu tautas dziesmās nav neviena draudzīga vārda par vācu nežēlīgajiem kungiem. Ik dziesma par kungu, par vācieti muižnieku aizvien ir vai nu nestēpta naida, vai gaužas sūdzības, griezīgas zobgalības un niknu draudu izpaudums, jo latviešu zemnieks, latviešu darba tauta, septiņsimts gadus, sūrus sviedrus lejot, zem vagaru pātagas lieca savu muguru vācu baronu tīrumos un rijās. Un latviešu zemnieks nolād tiklab kungu, kā arī viņa riju:

„Elle, elle kungu rija,
Elle kungu piedarbiņš,
Tur es savu augumiņu
Kā pirtī pērdināju.“

Dziļš, plašs, vispārējs un neapslāpējams bija latviešu tautas naids pret vācu kakla kungiem, kuņi visādi pūlējās nožņaut katrus latviešu tautas brīvības, neatkarības un kultūras centienus. Īstas zinātnes un kultūras vietā latviešu tautai sniedza baznīcas sprediķus, kas sludināja pacietību un paklausību saviem kungiem. Tāpat baznīca un melnsvārči bija

arī visaktīvākie zemnieku spīdzināšanu un eksekūciju līdzdalībnieki un dzimtļaužu apspiedēji vispār.

Tāpēc nav ko brīnīties, ka latviešu naidis un cīņa pret saviem verdzinātājiem nekad nav mitējušies.

Zemnieku nemieri un sacelšanās kā sarkans pavēdiens vijas cauri visai latviešu tautas vēsturei. Runājot tikai par pēdējiem — 18., 19., 20. gadsimteni, atzīmējami sistēmatiski zemnieku nemieri un sacelšanās gadījumi, sevišķi 1777. g., 1784. g., 1822. — 23. g., 1841. g., 1845. g. un t. t.

Kas spieda toreiz latviešu zemnieku-dzimtcilvēku ķertiēs pie dakšām un nūjas, dedzināt baronu muižas un nogalināt pašus verdzinātājus? Latviešu zemnieku-dzimtcilvēku uz to spieda vācu baronu nesaudzīgā eksploatācija, pārmērīga nodevu un klaušu palielināšana, eksekūcijas, bads, zemnieku izputināšana, kas sevišķi pastiprinājās 18. gadsimta otrā pusē. Arī pēc dzimtbūšanas atcelšanas 1817. — 1818. g. feodālisma laika atliekas Latvijā uzglabājās ļoti plašos apmēros. Zemnieku stāvoklis vēl vairāk pasliktinājās nekā pirms dzimtbūšanas atcelšanas.

Latviešu tautai nebija ne vismazāko politisko tiesību. Visas pašvaldību un tiesas iestādes, sākot no pagasta un beidzot ar apriņķa un guberņas pašvaldību un tiesu iestādēm, atradās vācu baronu rokās. Arī saimnieciskā ziņā latviešu zemnieks bija pilnīgi atkarīgs no vācu muižniecības. Tā tad visu nemieru un sacelšanās iemesli bija iedzīvotāju politiski ekonomiskais beztiesiskais stāvoklis, visnegantākā un nežēlīgākā eksploatācija un apspiešana no vācu baroniem, ko visādi atbalstīja cariskās Krievijas patvaldība.

Ar kapitālisma attīstību Latvijā, kā pilsētās, tā arī uz laukiem pieauga un attīstījās pilsētu un lauku proletāriāts, kas ap 1905. gadu kļuva par varenu spēku cīņā ar vācu baroniem-muižniekiem un cara patvaldību.

Latviešu zemniecība 1905. gada revolūcijā atbalstīja proletāriātu tā revolūcionārajās cīņās pret vācu

baroniem un cara patvaldību par demokratisku republiku. Latvijas pilsētu un lauku proletāriāts kopā ar visas Krievijas proletāriātu un zemnieku masām kļuva par draudošu spēku pastāvošai cara patvaldības iekārtai.

1905. gada reakcijas posmā sodekspedīcijas, kuŗu priekšgalā visbiežāk redzējām tos pašus vācu baronus, visniknāk trakoja Latvijā, dedzinādamas zemnieku mājas, šaudamas un kārdamas simtiem un tūkstošiem latviešu tautas labāko dēlu un meitu. Tūkstošiem ieslodzīja cietumos un izsūtīja Sibīrijas trimdā. Bet neskatoties uz visu to, latviešu proletāriāts un darba zemniecība nebija iznīcināmi. Viņi rūdījās, kāpināja savus spēkus un izturību, spodrināja savas šķiras apziņu un kaldināja ieročus jaunām cīņām.

Par latviešu proletāriāta cīņām 1905. gada Krievijas revolūcijā Ļeņins raksta 1910. gada vasarā „Cīņas“ 100. numuram: „Revolūcijas laikā latviešu proletāriāts un latviešu sociāldemokrātija ieņēma vienu no pirmajām, vissvarīgākajām vietām cīņā pret patvaldību un visiem vecās iekārtas spēkiem... Bet ir zināms arī tas, ka viņa avangarda vadošā loma uzbrukumā absolūtismam neaprobežojās ar streika cīņu vien: viņš gāja bruņotas sacelšanās avangardā, viņš vairāk kā visi citi palīdzēja pacelties kustībai visaugstākajā pakāpē, t. i. sacelšanās pakāpē. Viņš vairāk nekā kāds cits ievilkā latviešu lauksaimniecības proletāriātu un latviešu zemniecību lielajā revolūcionārajā cīņā pret carismu un muižniekiem.“*

Baigie reakcijas gadi, kas sekoja pēc 1905. gada revolūcijas, nespēja nospīest un salauzt latviešu proletāriāta un darba zemniecības kaujiniecisko garu. Gluži otrādi, reakcijas gados latviešu proletāriāts un visa darba tauta, sekojot Krievijas revolūcionārajam proletāriātam, boļševiku partijas vadībā ne tikai prata organizēti atkāpties, bet saglabāja, norūdīja un nostiprināja savus kaujas spēkus, izaudzina ja-

* V. I. Ļeņins. Raksti, XV sēj., 339.—340. lpp. III izdevums, 1935. g.

nus cīnītāju tūkstošus nākamajam, vēl asākam šķiru cīņas laikmetam.

Latviešu strēlnieku varonīgās cīņas pirmajā imperiālistiskajā kaņā pret vācu okupantiem, Ložmetēju kalnā, Tireja purvā, Nāves salā un daudzās citās vēsturiskās vietās ugunīgiem burtiem ierakstītas latviešu strēlnieku vēsturē. Tūkstošiem vācu okupantu dabūja galu un cerēto „dzīves telpu“ asinīm slacītajos Latvijas laukos un tīrumos.

Lielās Oktobra Sociālistiskās Revolūcijas laikā Krievijā latviešu strēlnieku daļas noteikti un bez svārstišanās nostājās revolūcijas pusē un plecu pie pleca ar krievu revolūcionāro proletāriātu un darba zemniecību lielās Ļeņina-Staļina partijas vadībā varonīgi cīnījās par Padomju varu. Lai kur arī atradās latviešu strēlnieki, aizstāvēt Ļeņingradu no Judeņiņa baltgvardu bariem, austrumu frontē pret Kojčaku, vai arī plašajās Ukrainas stepēs pie Kahovkas un Perekopa vaļņa, — viņi zināja, ka reizē cīnās arī par Padomju Latviju, par latviešu tautu, kas gadsimtus atradās vācu baronu un carisma žņaugos.

3

Daudz grūtu un smagu vēsturisku laikmetu ir pārdzīvojuši un izcietuši latviešu tauta savā attīstības gaitā. Tomēr viena no visdrūmākajām lappusēm viņas vēsturē ir vācu okupācijas laikmets Latvijā — 1917. — 1918. gadā. Varmācībām un laupīšanām nebija robežu. Laupīja vācu žandarmi, virsnieki un zaldāti, laupīja oficiāli ar dažādu zīmju un papīru palīdzību, kuņiem nebija nekādas reālas vērtības. Sūdzēties, protams, nevarēja nekur un ne par ko. Vajadzēja visu pārciest un panest naidā sakostiem zobiem.

Vietējo iedzīvotāju aplaupīšanas nolūkos bija nodibināts zvērigs režīms. Bija aizliegts iedzīvotājiem bez vietējās vācu žandarmērijas vai kaņa iestāžu atļaujas pāriet no viena aprinķa uz otru. Pret šo no-

teikumam pārkāpējiem pielietoja visnežēlīgākās represijas. Simtiem un tūkstošiem latviešu smaka cietumos, koncentrācijas nometnēs, mocījās katorgas darbos Vācijā. Sevišķi smagos apstākļos atradās latviešu proletāriāts un trūcīgā zemniecība, kas izcietā visu vācu okupācijas un kara mašīnas smagumu — bezdarbu, postu, badu, slimības.

Protams nevarēja būt ne runas par kaut kādu latviešu sabiedrisko dzīvi. Bija noliegts katrs sabiedrisks darbs. Bija slēgtas visas legālās biedrības, kooperatīvi, kredītbiedrības un lauksaimniecības organizācijas. Vajāja latviešu nacionālo kultūru, literātūru, mākslu, muziku, teātri. Lielāko daļu skolu slēdza. Pastāvošās skolās noliedza latviešu valodas pasniegšanu, tās vietā mācīja vācu valodu. Valdīja viena vienīga valoda — vācu valoda. Mācības spēkus speciāli komplektēja no visreakcionārākajām aprindām un, pirmām kārtām, no vietējiem vāciešiem — šovinistiem.

Vācu imperiālistiskie okupanti kopā ar vācu baroniem un viņu aģentiem un atsevišķiem vācu okupantu un baronu zābaklaižiem no latviešu buržuazijas aprindām gatavoja latviešu tautai drausmīgu nākotni. *Viņi gatavoja un izstrādāja Latvijas kolonizācijas plānus, latviešu tautas varmācīgu pārvācošanu un pilnīgu iznīcināšanu.* Šie imperiālistisko vergtuņu plāni atklāti tika izplatīti pirmā imperiālistiskā kara laikā, sevišķi 1917. un 1918. gada pirmajā pusē, kad Latvijas un visas Baltijas iekarošanas perspektīva Vācijai likās pilnīgi sasniegta.

Vācijā un okupētajā Latvijā šajos gados parādījās daudz speciālu rakstu vācu avīzēs un žurnālos, parādījās atsevišķas grāmatas un brošūras, kurās vācu algotņi, mācītāji, vāciem pakalpojošie žurnālisti un citi „melnā bruņinieka“ kalpi centās attaisnot vācu imperiālistu iekarošanas un kolonizācijas plānus Latvijā un visā Baltijā. Daudzi no šiem „tintes tārpiem“ nekautrēdamies aicināja vācu okupantus iznīcināt latviešu tautu ar visu tās gadsimtu kultūru. Tā, pie-

mēram, kādā Stafenhagena brošūrā „Lielkrievi un Krievijas robežtautas“ tika slavēti svešu tautu iznīcināšanas plāni. Savā brošūrā viņš uzaicina vāciešus labi iepazīties ar Latviju un citām Krievijas robežzemēm, lai „šīs zemes varētu labāki izmantot un vietējās tautības iznīcināt.“ Vācu imperiālistu nodomi bija pilnīgi saprotami. Lai būtu sekmīgi iespējams izmantot un piesavināties Latvijas un visas Baltijas dabas bagātības, tās rūpniecību un lauksaimniecību, jāznīcina latviešu un citas vietējās tautas. Pretējā gadījumā vācieši sadurtos ar Baltijas un Krievijas robežtautu politiskām, ekonomiskām un nacionālām interesēm, kas radītu nepārvaramus šķēršļus Vācijas muižnieku un kapitālistu iekārpošanas lietai. Šo plēsoņu nodomu pierādījumam minēsim vēl vācu mācītāja Latvijā Bernevisa grāmateli „Taisnība par pasaules kaŗu“, kurā viņš 1917. gadā rakstīja: „Ja senāk Kurzemi sauca par latviešu zemi, jo tur iedzīvotāju vairākums bija latvieši, tad turpmāk tas pilnīgi, pašos pamatos izmainīsies. Kurzeme nekad nebūs latviešu zeme...“ Tālāk šis dieva kalps raksta, ka „latviešu liktenis tagad tiktāl izšķīries, ka tiem jāatsakās no katras nacionālās politikas un jāpieslienas kādai stiprākajai kultūrai.“ Tā tad Latvija jāpievieno vācu „spēcīgajai kultūrai“, tas ir Vācijai. Vācu baroni kladzina un vaimanā, ka viņiem neesot dzimtenes. „Īstu tēviņu baltiem (t. i. vietējiem vāciešiem un vācu muižniekiem — A. B.) spēj dot tikai Vācija,“ raksta tas pats sila junkuru rokas puisis Bernevis. „Vislabāk to pašu Latviju, bet tādu, kurā vairs nav latviešu. Un ja nevarētu latviešus uzreiz izskaust, tad lai viņu vislabākajā gadījumā būtu piektā daļa un vāciešu četras piektdaļas, kas, saprotams, šo vienu piektdaļu drīz uzsūktu sevī.“

Tādus un tamlīdzīgus plānus perināja savās iekaisušajās galvās vietējie vācu baroni un viņu garīgie kalpi. Tiesa, 1917.—1918. gada apstākļos viņiem vēl nebija iespējams realizēt šos fantastiskos un asinskāros nodomus par latviešu tautas iznīcināšanu.

Bet jautājums par Latvijas kolonizāciju atradās praktiskas realizācijas plāksnē.

Vēl Kurzemes okupācijas laikā notika vietējo vācu baronu — muižnieku kopsapulces pa okupētajiem apriņķiem, kurās tika pieņemti, tiesa, stipri nevienprātīgi lēmumi par to, ka gadījumā, ja Latviju un vispirms Kurzemi pievienotu Vācijai, tad vācu muižnieki Latvijā labprātīgi atdošot vienu trešdaļu savu zemes īpašumu par noteiktu pirmskaŗa maksu kolonizācijas nolūkiem. Tā kā muižnieku zemes īpašumu platība Kurzemē ir 1,1 miljons ha zemes, tad viena trešdaļa būtu 300.000—350.000 ha, ko varētu izlietot vācu kolonistu noņemšanai. Jāpiezīmē, ka šie vācu bruņinieku — laupītāju pēcteči piemirsa tikai vienu, ka viņi gatavojas par labu cenu pārdot zemi bez tās istā saimnieka — latviešu tautas piekrišanas.

Balstoties uz vācu okupācijas militāro varu, vietējie vācu baroni savos nodomos gāja vēl tālāk. Bez valsts zemes sadalīšanas vācu kolonistiem, viņi projektēja arī latviešu zemnieku māju zemes sadalīšanu spaidu kārtā. Pēc kāda S. Brederiha aprēķina Kurzemē esot 28.000 zemnieku māju vai saimniecību, katra caurmērā 30—40 ha liela. No katras zemnieku saimniecības būtu jāizdala pa 15—20 ha zemes vācu kolonistiem, kas dotu 28.000 vācu jaunsaimniecību. Pirmajā laikā latviešu zemnieki būtu spiesti nodot daļu savu dzīvojamo telpu un dažādas saimniecības ēku platības vācu kolonistiem, kamēr tie iekārtotu paši savu saimniecību un saceltu visas vajadzīgās ēkas. Bez tam kolonizācijai bija nodomātas arī visas kroņa u. c. zemes.

Kopējā zemes platība jeb fonds kolonizācijas nolūkiem tādā kārtā pārsniegtu vienu miljonu ha zemes. Pats par sevi saprotams, ka latviešu zemnieki nokļūtu nepanesamā stāvoklī un ka pēc minētā S. Brederiha vārdiem nepaietu ilgs laiks, kad latvieši būtu iznīcināti vai pārvācoti. Latvieši kā tauta ar visu nacionālo kultūru, ar visām savām patiesi ba-

gātajām tautas gara mantām, kultūrālām iestādēm, skolām un institūtiem, tradīcijām, ar visas sabiedrības dzīves veidu uz visiem laikiem pazustu no dzīves skatuves.

Tāda ir centrālā ideja Latvijas pārvēršanai „tīri“ vāciskā zemē. Šādiem negēlīgiem vācu bruņinieku centieniem un idejām bija arī savs „pamats“.

Vācu baroni, kas reprezentēja Baltijas muižniecību, manāmi izjuta un redzēja, kāds milzīgs, nenoslāpējams naidis kvēlo latviešu tautas masās pret apspiedējiem-vāciešiem. Šis naidis varēja izlauzties uz āru un noslaucīt no sava ceļa visus apspiedējus un pirmām kārtām muižniecību kā feodālā laikmeta atlieku balstītāju. Šī varenā naida iebiedēti, vācu baroni aizvien biežāk sāka sapņot par Vāciju, kā par savu vienīgo glābēju no bargās vēsturiskās tiesas dienas.

Galīgi šos maitas putnus izbiedēja Lielās Oktobra Sociālistiskās Revolūcijas varenie dārdi, kas pilnīgi sagrāva Baltijas baronu visuzticamāko un stiprāko balstu — carisko patvaldību. Krievijas Sociālistiskās Revolūcijas spēcīgos grāvienos viņi sadzirdēja sava mūža kapa zvanus. Tāpēc, lai paildzinātu savas pēdējās dienas, viņi noteikti centās izpildīt savas senlolotās cerības — pievienot Latviju Vācijai, kolonizēt to, pilnīgi iznīcinot latviešu tautu.

Tādi un tamlīdzīgi plāni un tieksmes nebija tikai Baltijas baronu nodomi vien.

Vispār zināms, ka Vācija jau sen tīkoja sagrābt savās rokās Baltiju, un jo sevišķi Latviju. Vācija klusībā to uzskatīja par savu austrumu provinci, kurai tuvākā nākotnē jāklūst pēc būtības un formāli vācu zemei.

Visai raksturīgs jau bija fakts, ka vācu literatūrā bija pieņemts Baltijas zemes dēvēt par „Ostseeprovinzen“ (Austrumzeme). Arī oficiālā krievu literatūrā pirms proletāriskās revolūcijas laikmeta bija pazīstams vārds „Ostzeiskij kraj“, kas atvasināts no vācu „Ostseeprovinzen“.

Tas izskaidrojams ar Baltijas baronu, kā vācu po-

litikas izplatītāju stipro iespaidu uz Krievijas carisko valdību un oficiālo literāturu. Šim iespaidam pamazinoties, sakarā ar Krievijas un Baltijas zemju ekonomisko un sabiedriski politisko attīstību, latviešu un igauņu nacionālās kustības pastiprināšanos, pamazām izzuda vāciskie nosaukumi un „Oszeiskij kraī“ vietā parādījās nosaukums „Pribaltiiskij kraī“. Šie un daudz citi fakti dod gaišu liecību par vācu baronu slepeno un atklāto darbību Latvijas pārvācošanā.

Labi sen pirms 1917. gada vācu kapitālismam pārāugot augstākā attīstības pakāpē — imperiālismā, Vācijas kapitālistu un muižnieku iekarošanas un laupīšanas tieksmes Baltijā ļoti pastiprinājās.

Vācu imperiālisti, iekarojot Baltiju, cerēja atrisināt veselu rindu ekonomisku, politisku un stratēģisku jautājumu, kas bija domāti turpmākai iekarošanas plānu atrisināšanai austrumos. Baltijā viņi cerēja atrast lētu darba spēku savām fabrikām un latifundijām (muižām), kā arī raust sev pasakainu pelņu Latvijas, kā arī visas Baltijas dabas bagātību, rūpniecības un lauksaimniecības koloniālās eksploatācijas ceļā. Tādā kārtā Vācijās valdošās šķiras būtu lielā mērā pamazinājušas savas rūpniecības un lauksaimniecības atkarību no citām valstīm, no dažādu izejvielu, labības un citu lauksaimniecības produktu ieviešanas no ārzemēm. Bez tam Baltijas valstis un pirmām kārtām Latvija būtu labs kolonizācijas objekts „tautas pārpalikušo spēku“ novietošanai, kas zināmā mērā palīdzētu novērst vācu sīkzemnieku un lauku proletārisko elementu pēc zemes alkstošos skatus no lielajām Ziemeļvācijas un Austrumprūsijas muižnieku latifundijām, ka arī atrisinātu zemes piešķiršanu tiem zaldātiem, kuŗi pirmajā imperiālistiskajā kaŗā bija izrādījuši sevišķas „sekmes“ un izpelnījušies priekšniecības atzinību.

Buržujski junkuriskās Vācijas agrarā jautājuma problēma bija viens no galveniem iemesliem, kāš spieda ķeizarisko Vāciju meklēt „zemes platību“ ārpus valsts robežām.

Vācija — industriāli attīstīta kapitālisma zeme ar augsti attīstītu rūpniecību un tehniku. Arī lauksaimniecībā un zemes apstrādāšanas tehnikā Vācija soļo kapitalistisko lielvalstu pirmajās rindās. Bet neskatoties uz to, Vācijā valda visai liela starpība apstrādājamās zemes platības sadalīšanā starp dažādām lauku iedzīvotāju šķirām un slāņiem, kas pastāvīgi radīja un neizbēgami rada šķiru pretešību saasināšanos uz laukiem.

Minēsim dažus skaitļus. Visas apstrādājamās zemes kopplatība Vācijā ir 25.600.000 hektāru, uz tās novietoti 5 miljoni dažāda lieluma saimniecību. Šī apstrādājamās zemes platība sadalīta šādi:

1) Pusproletāriskās un sīkās zemnieku saimniecības līdz 5 hektāriem zemes sastāda 70,04⁰/₀ no visām saimniecībām, bet to zemes platība ir tikai 17,62⁰/₀ no visas apstrādājamās zemes.

2) Vidējās, pārtikušās un turīgās saimniecības ar 5—50 ha zemes sastāda 22,09⁰/₀ no visām saimniecībām, bet to zemes platība no visas apstrādājamās zemes kopplatības ir 55,61⁰/₀.

3) Lielās un turīgās saimniecības ar 50—100 hektāriem zemes sastāda 0,37⁰/₀ no visām saimniecībām, bet to zemes platība no visas apstrādājamās zemes kopplatības ir 6,61⁰/₀.

4) Muižnieku latifundijas ar 100 un vairāk hektāriem zemes sastāda 0,37⁰/₀ no visām saimniecībām, bet to zemes platība no visas apstrādājamās zemes kopplatības ir 20,16⁰/₀*

Tā tad mēs redzam, ka pusproletārisko un sīko zemnieku saimniecībām kopskaitā pāri par 3.800.000 ar 17,62⁰/₀ zemes kopplatības nostājās pretim tikai 44 tūkstoši muižnieku un lielsaimnieku zemes īpašumu ar 26,77⁰/₀ zemes kopplatības. Protams, ka pusproletāriskie zemnieku elementi, kā arī sīkā zemniecība nevar iztikt no saviem sīkajiem zemes īpašumiem.

* Skaitļi ņemti no rakstu krājuma: „Grundlagen und Formen der deutschen Landwirtschaft“, Berlin, Verlag Paul Parey, 1933.

Zemes trūkums šādas zemes sadalīšanas rezultātā bija galvenais iemesls sīko un vidējo zemnieku nabadzībai un izputināšanai masu apmēros, kas arī pastiprināja zemnieku masu proletārizāciju. Šie apstākļi visumā izsauca lielu neapmierinātību zemniecībā un modināja viņā pastāvīgu dziņu paplašināt savus zemes gabalus uz muižnieku un lielsaimnieku rēķina. To parādīja vēlāk 1918. gada novembra revolūcija Vācijā, kuŗa radīja vācu zemnieku masās cerības paplašināt esošos vai iegūt jaunus zemes gabalus, muižu vai lielo zemes īpašumu sagrābšanas un sadalīšanas ceļā. Tas radīja nebeidzamas bažas Vācijas valdošās šķiras par savu nākotni un par sava privātā īpašuma nosargāšanu. Tāpēc Vācijas junkuri meklēja agrārā jautājuma atrisināšanu uz citu zemju iekarošanas, kolonizēšanas, pat citu tautu iznīcināšanas rēķina, jo buržuāzija un vispār kapitālistiskās šķiras nav spējīgas pilnīgi atrisināt agrāro jautājumu citādā ceļā. Tikai proletāriāts ir spējīgs atrisināt agrāro jautājumu revolūcijas ceļā par labu darba zemniecībai. Agrārā jautājuma „atrisināšanas“ lietā imperiālistiskā Vācija uzskatīja Latviju par vienu no galveniem iekarošanas un kolonizēšanas objektiem.

Bet bija vēl viens īsti svarīgs nolūks Latvijas iekarošanai no Vācijas. Vācija vienmēr izpauda vai nu maskotu vai atklātu naidu pret Krieviju un krievu tautu. Vācija negribēja aizmirst senos rēķinus, sākot jau no Aleksandra Ņevska laikiem, kad vācu suņi-bruņinieki aktīvi sāka savu „tieksmi uz austrumiem“ („Drang nach Osten“). No šīs iekarošanas un laupīšanas tieksmes Vācijas valdošās šķiras un kliķes nekad nav atteikušās. Gluži otrādi. Pēdējos desmit gados šīs iekarošanas tieksmes kļuva aizvien stiprākas un redzamākas.

1914.—1918. gada imperiālistiskais karš bija vispilgtākā šo iekarošanas un laupīšanas tieksmju izpausme.

Latvijas, kā arī visas Baltijas iekarošana būtu

Latvijas Nacionālā

IBLIOTĒKA

000303886

274869

13. 1914.—1918. gada imperiālistiskais karš

Latvijas iekarošana un laupīšanas tieksmes

bijis pirmais un viens no svarīgākiem soļiem vācu agresijai austrumos.

Latvija būtu Vācijai noderējusi aerodromu, kaļa materiālu un dažādu kaļa nocietinājumu ierīkošanai cīņā pret Padomju Savienību. Otrkārt, tas Vāciju pievirzītu Padomju Savienības saimnieciskiem un politiskiem centriem, kas kaļa uzbrukuma gadījumā Padomju Savienībai ļoti atvieglotu Vācijai tās noziedzīgo plānu realizēšanu.

Kā tādi agresīvi plāni pastāvēja jau sen un kā tie nebija kaut kādas nejaušības rezultāts, liecina Vācijas attīstības vēsture.

Pēc pirmā imperiālistiskā kaļa Vācija, atjaunodama savus spēkus, atkal sāka cilāt savus agresīvos plānus vienu otru reizi pažvadzinot modernizētiem prūšu landsknehtu laika ieročiem. Hitlers vēl pirms varas sagrābšanas savā murgu grāmatelē „Mein Kampf“ rakstīja, ka „vācu šķēpam jaiekaļa ceļš uz rītiem vācu arklam.“

Tagadējais Padomju Savienības lielais Tēvijas kaļš pret fašistisko Vāciju vēl reiz to nepārprotami un skaidri pastiprina.

Šis imperiālistiskās tieksmes 1917.—1918. gadā centās realizēt vācu okupantu militārā vara. Par to rakstīja vācu okupācijas iestāžu uzticības vīrs, Kurzemes pārvaldnieks Goslers, savā vēstulē Vācijas zemkopības ministram. Šis vācu bruņinieku pēctecis rakstīja, ka „Vācijai vajadzīga zemes platība, kur novietot savus pārpalikušos tautas spēkus,“ bet Kurzeme, pēc šī augstā ierēdņa vārdiem, esot „kolonizācijai ideāla zeme“. Viņš ar vācu junkuram raksturīgu nekaunīgu atklātību pasludina: tā kā Kurzeme esot maz apdzīvota, tad aiz šī iemesla vien to vajagot kolonizēt. Tomēr ar to vien Goslers nerimstas savu iekaļošanas un latviešu tautas iznīcināšanas plānu taisīšanā. Viņš iet tālāk un sniedz mums jaunus „atklājumus“. Goslers spriež, ka blakus vācu kolonistiem, kuļu ģimeņu skaitu viņš kolonizācijas sekmīgas izvešanas gadījumā, rēķināja apm. 50.000,

latviešu zemnieki ilgi noturēties nevarēšot, jo „tāda maza tauta kā latvieši, kuŗas skaits ir kāds miljons ar ceturtdaļu, nebūs spējīga ilgi pretoties“.

Tamlīdzīgus cilvēkēdāju uzskatus atbalstīja ne vien agresīvās vācu militāristu aprindas, bet arī visi buržuiskie profesori, ekonomisti un valsts oficiālie pārstāvji. Tā, piemēram, 1918. g. maijā Berlīnē vienā no „neatkarīgās vācu miera komisijas“ sēdēm, apspriežot austrumu jautājumu, kāds Zibergs pateica, ka „Baltija jāapsveic kā Vācijas teritorija“.

Nosprausto Baltijas sagrābšanas un kolonizācijas plānu praktiskai realizācijai Vācijā tika izvesta reakcionāro aprindu organizēta kampaņa par Baltijas zemju pievienošanu Vācijai. Šīs kampaņas rezultātā 1917. gada 9. martā valsts kancleram bija iesniegta petīcija ar 20.000 parakstiem. Pēc tam, kad Vācijas valdība bija labvēlīgi uzņēmusi šo petīciju, nekavējoties sākās praktiskais darbs. Vispirms šo plānu tālākaj populārizācijai tā paša 1917. gada maijā Vācijā tika nodibināta speciāla biedrība ar nosaukumu „Baltijas-Vācu biedrība“ (Deutsch-Baltische Gesellschaft).

Tālāk, plašākai iedzīvotāju aprindu pievilksanai, vecā, pārāk atklāti atpakaļrāpulīgā Kurzemes landtaga vietā, 1917. gada septembrī tika organizēta tā saucamā „Zemes sapulce.“ Bija saprotams, ka balstoties uz veco, dziļi reakcionāro muižnieku landtagu, bez pilsētu un lauku buržuazijas iesaistīšanas, nebūs iespējams realizēt izstrādātos iekarošanas plānus.

Tā tad iekarošanas un kolonizēšanas plānu realizēšanai bija radīta Vācijā Baltijas vācu biedrība, Latvijas okupētajā daļā „Zemes sapulce“ — nākamais kolonizācijas izpildu organs vācu militāro personu vadībā.

Kādu šķiru un aprindu intereses aizstāvēja šī „Zemes sapulce“, rāda tās sociālais sastāvs. Tur bija: 4 bruņniecības pārstāvji, 27 lielgruntnieku, t. i. muižnieku, 27 lielsaimnieku, 17 pārstāvju no pilsētām —

fabrikanti, lieltirgotāji, lielo māju īpašnieki un 5 garīdzniecības pārstāvji. „Zemes sapulce“ tā tad reprezentēja pašus reakcionārākos muižnieku, lielburžuazijas un garīdzniecības slāņus, kā arī zināmas latviešu reakcionāro lielsaimnieku aprindas.

Kāds bija šis „zemes sapulces“ uzdevums?

„Zemes sapulces“ uzdevums bija it kā latviešu tautas vārdā lūgt Vācijas valdību galīgi un uz visiem laikiem atdalīt Kurzemi no Krievijas un pievienot to Vācijai.

Vēlāk no „Zemes sapulces“ izdalījās izpildu organu veidā tā sauktā „Zemes padome“ 20 cilvēku sastāvā, kā zemes pilntiesīga pārstāvniecības iestāde, kuŗas pienākums apspriest un iepriekš noteikt zemes tiesisko stāvokli un nākošo valstisko iekārtu. Protams, ka tā bija verdziski vispaklausīgākais ierocis Vācijas valdošās imperiālistu kliķes un armijas ģenerālštāba rokās kolonizācijas un latviešu tautas iznīcināšanas nolūkiem.

To pierāda „Zemes padomes“ 1918. g. 8. martā pieņemtie lēmumi, kuŗos izteikta cerība un vēlēšanās, lai visu Baltiju pievienotu Vācijai un radītu valstisku vienību. Nebūs lieki minēt šī lēmuma dažus punktus:

1) „lūgt viņa majestāti ķeizaru un ķēniņu pieņemt Kurzemes hercoga kroni;

2) izteikt vēlēšanos, lai Kurzeme ar konvenciju noslēgšanu attiecībā uz karaļa, muitas, satiksmes, dzelzceļa, naudas un svaru lietām un ar citiem līgumiem tiktu pēc iespējas cieši saistīta pie Vācijas;

3) izteikt cerību, ka visa Baltija, pieslejoties Vācijas valstij, tiktu apvienota kopējā valsts vienībā.“

Līdzīgas „Zemes sapulces“ un „Zemes padomes“ sāka darboties 1918. gada aprīlī Vidzemē un Igaunijā. Tās pieņēma vienāda tipa lēmumus — palikt Vācijas militārās varas aizsardzībā un gādāt par to, lai Vidzeme un dabīgi arī Igaunija pilnīgi atdalītos no Krievijas.

Raksturīga ir latviešu reakcionārās Rīgas namsaimnieku biedrības pārstāvja A. Krastkalna runa Vid-

zemes „Zemes sapulces“ pirmajā sanāksmē, Savu runu šis vācu vergs nobeidza šādiem vārdiem: „Nu tad, mani kungī, tādā gadījumā es esmu ar mieru labāk noslikt vācietības tīrajā ūdenī, nekā nosmakt netīrajā krievu purvā.“

Saprotama lieta, šī ūdens žurka „vācietības tīrajā ūdenī“ cerēja saglabāt ar tautas sviedriem saraustās bagātības un savu stāvokli.

Dažādu Krastkalnu, Veinbergu, Brigaderu, Galviņu un citu vāciešiem pārdevušos melnsimtnieciskās „Latviešu biedrības“ („Māmuļas“) vīru barām pievienojas melnsvārcis prāvests Avots, pāsludinādams, ka Vidzemes „Zemes sapulce“ „pilnīgi piekrit izskaidrojumam par Vidzemes neatkarību no Krievijas valsts.“

Šais lēmumos izpaudās arī Baltijas vācu baronu un reakcionāro iedzīvotāju grupu nepieciešamība nodrošināties un norobežoties no Krievijas Lielās Oktobra Sociālistiskās Revolūcijas ietekmes un no darba ļaužu masu revolūcionārajiem uzplūdiem pašās Baltijas zemēs. Tikai Vācijas reakcionārā imperiālisma azotē tie cerēja atrast sev drošu patvertni no revolūcijas „briesmām“ un saglabāt savus īpašumus, savas grēznās pilis, kas celtas ne tikai vietējo tautu rokām uz šo tautu zemes, bet arī uz to kauliem.

Vācijas imperiālisma radītais un militāristu vadītais aparāts, kuŗā piedalījās reakcionārās iedzīvotāju grupas, sāka darboties pilnā gaitā. Par to liecina 1918. gada 12. aprīlī sasauktā apvienotā „Zemes sapulču“ sanāksme, kuŗā vienbalsīgi pieņēma lēmumu — lūgt vācu valdību nodibināt no Kurzemes, Vidzemes un Igaunijas konstitucionāli monarhistiska tipa valsti ar Prūsijas ķēniņu priekšgalā.

Šis apvienotās „Zemes sapulces“ otrais punkts skan šādi: „Izteikt vēlēšanos, lai no Vidzemes, Igaunijas, Kurzemes, tām priekšā stāvošām salām un Rīgas pilsētas tiktu dibināta konstitucionāli monarhistiska valsts ar vienotu satversmi un pašvaldību un caur personāluniju ar Prūsijas ķēniņu saistīta pie vācu valsts, un lūgt vācu ķeizaru šo Baltijas iedzīvotāju

vēlēšanos augstsirdīgi pieņemt un izvest dzīvē“. Vietējie vācu šovinisti bija dziļi pārliecināti par Baltijas valsts nodibināšanu ar Prūsijas ķēniņu priekšgalā, ko rādīja „Zemes sapulču“ sēdēs pieņemtie lēmumi.

Iestājās sajūsmas laikmets. Vajadzēja atrast tikai vārdu nākamai „patstāvīgajai valstij“. Šis jautājums tika diskutēts un apskatīts vietējā vācu presē ar valodnieku piedalīšanos. Ar dziļdomīgām grumbām seja ieteica nosaukt Baltiju par „Baltikum“, „Baltenland“, bet daži, piemēram, avīze „Dorpater Zeitung“, ieteica vārdu „Balten“, jo tas skanot ļoti vāciski, līdzīgi „Preussen“, „Sachsen“, „Schwaben“ un t.t. Uz Vācijas aizbrauca speciāla „Zemes padomes“ delegācija, kuŗa piedalījās reihstaga sēdē, lai apspriestu jautājumu par Baltijas pievienošanu Vācijai. Delegāti vaiga sviedros nopūlējās visādi izdabāt un parādīt savu sunisko padevību saviem kungiem, Vācijas kapitālistiem un junkuriem. „Viesus“ apsveica reihstaga viceprezidents Pāše. Viņam atbildēja Kurzemes delegāts, vācu mācītājs Bernevis. Pierādīdams savu verdzisko padevību „bruņniecības garam“, visai viņu briesmīgās varmācības un laupīšanas sistēmai, Bernevis apgalvoja, ka vienīgi vācieši esot Kurzemes un visas Latvijas likteņa īstie noteicēji.

Vācu okupanti, vietējie vācu baroni un visvācu patrioti nebūt neapmierinājās ar Latvijas kolonizācijas projektu izstrādāšanu vien, vai arī ar savstarpējām apsveikumu runām. Vācijas reihstaga lielajā sēžu zālē. Latvijas un pirmām kārtām Kurzemes kolonizēšanas jautājums bija ievirzīts praktiskā gultnē.

1918. gada 17. jūnijā parādās ģenerāļa Ludendorfa rīkojums. Rīkojumā sacīts, ka katram Kurzemes muižas īpašniekam, kuŗa zemes platība sasniedz 360 hektāru, jāpārdod trešdaļa no šīs zemes Kurzemes Zemes Biedrībai kolonizēšanas nolūkiem. Tājāk rīkojumā minēts, ka zeme jāpārdod par 1914. gadā pastāvošām pirmskaŗa cenām un ūiki minēti visi zemes pārdošanas noteikumi. Tas bija pirmais prak-

tiskais solis Latvijas kolonizācijas lietā, kaut gan patiesībā šis Ludendorfa rikojums tā arī palika neizpildīts sakarā ar vēlākiem vēsturiskiem revolūcijas laika notikumiem. Kas attiecas uz latviešu zemnieku māju un cifu zemju likteni, tad šīnī jautājumā mums dod spilgtu ainu Kurzemes pārvaldnieka Goslera ziņojums Vācijas zemkopības ministram.

Sīki aprakstīdams kolonizācijas iespējamības Kurzemē, piemēram, iedzīvotāju retumu, divbērnu sistēmu, dzimstības samazināšanos u.t.t., Goslers šavā ziņojumā aizrāda, ka visam „tam vēl nāk klāt kāds veicinošs apstākļis, tas, ka vairāk kā puse latviešu māju atstātas un, kā paredzams, daudzi savus agrākos īpašumus vairs neredzēs.“ Tā tad vairāk kā puse latviešu zemnieku māju, kuŗu īpašnieki sakarā ar vāciešu iebrukumu Kurzemē 1915. gada vasarā, evakuējās uz Krieviju, pilnīgi pārietu vācu kolonistu īpašumā. Beidzot „ja latvietis redzēs“, Goslers ziņo, „ka viņš kā vācietis labāk tiek uz priekšu, nekā latvietis būdams, tad viņš arī drīz kļūs par vācieti“.

Tā Latvijas tautas masām nekā nezinot un nenojaušot, vācu rijīgo imperiālistu kalpi un maza saujņa nicinātu nodevēju gatavoja Latvijas kolonizāciju un latviešu tautas pilnīgu izskaušanu.

Bet nelīdzēja nekādi mūsu nāvīgo ienaidnieku spaidi un viltība. Nelīdzēja ne Ludendorfa „kaŗa ģenijs“, ne vācu okupantu-apspiedēju un viņu kalpu-krustnešu „bruņnieciskais“ gars. Lielās Oktobra Sociālistiskās Revolūcijas uzvara Krievijā un viņas spēcīgā ietekme uz Baltijas zemēm un visā Rietumeiropā, vācu imperiālistu sakāve pagājušā pirmajā imperiālistiskajā kaŗā, Vācijas novembra revolūcija, un pēc tam Padomju varas nodibināšanās Baltijā izkļiedēja kā dūmus šos verdzības un latviešu tautas iznīcināšanas plānus.

Tomēr Padomju vara Latvijā 1919. gadā pastāvēja neilgi. Tā drīz krita no vācu landesvēra, latviešu un igauņu baltgvardu bruņotiem spēkiem.

Latvijā nodibinājās buržujiskās republikas režīms. Latvijas proletāriāta un visas latviešu darba tautas spēki bija pirmā imperiālistiskā kara laikā novājināti un mazināti, bet latviešu strēlnieki atradās Padomju Savienībā dažādās pilsoņu kara frontēs cīņā pret baltgvardu un ārzemju interventu mežonīgajām bandām. Tāpēc latviešu plutokratijai, kuŗu visiem spēkiem atbalstīja ārzemju interventi, bija samērā viegli nākt pie varas.

Iestājās buržujiski demokrātiskais laikmets Latvijā. Lielākā latviešu buržuazijas daļa nostājās uz tīri nacionālām un buržujiski demokrātiskām pozīcijām. Izejot no šīm pozīcijām, latviešu demokrātiskā buržuazija un inteliģence, kaut arī bailīgi un nedroši, tomēr mēģināja cīnīties pret vāciešu ietekmi Latvijā, ievadīdama pretvācu kustību buržujiskā nacionālisma gultnē. Šai cīņai bija divi galvenie iemesli. No vienas puses latviešu buržuazija un buržujiskā inteliģence, kuŗa nesen vēl nākusi no tautas vidus, nebija vēl paspējusi aizmirst un izskaust dabīgo naidu pret saviem gadsimtu apspiedējiem. No otras puses demokrātisko buržuaziju spieda uz to cīņa ar vāciešiem par noteicošo iespaidu Latvijas ekonomiskajā un politiskajā dzīvē.

Līdztekus, sakarā ar pārdzīvojamo kapitālistiskās krīzes laikmetu un šķīru cīņas paasināšanos, pieauga arī iekšējās pretešķības, nesaskaņas un cīņas starp atsevišķām buržujiskām partijām, daudzām grupām un kliķēm. Latvijas buržuazija jo dienas jo vairāk nojauta savu ātri tuvojošos kritisko stāvokli. Ar pieaugošām bažām un nervozitāti tā raudzījās kapitālistiskās pasaules ekonomiskās un sociāli politiskās dzīves pretešķību verdošā mutulī, kuŗš draudēja pāršļākt buržujisko Latviju.

Tāpēc, visu šo apstākļu iespaidota, latviešu buržuazijas reakcionārā daļa sāka meklēt izeju vācu tipa fašistiskā režīma nodibināšanā. Atklājās plašs darba lauks fašistisko imperiālistu aģentiem. Un latviešu plutokratijas vadošās grupas drīz vien nosvē-

rās uz latviešu tautas seno visniknāko vēsturisko ie-
naidnieku — vāciešu pusi. Galīgais fašistiskais lū-
zums notika 1934. g. 15. maijā. Latvijas jaunās val-
dības priekšgalā nostājās latviešu tautas nodevējs
Ulmanis. Viņa valdības ceļi visgarām atradās stiprā
fašistiski hitleriskās Vācijas ietekmē. Hitlera aģenti
pēc būtības noteica Latvijas politiku, un faktiski
Ulmanis līdz ar savu kliķi bija tikai ierocis Hitlera
rokās. Hitleriskās Vācijas un viņu aģentu ietekmē
tika gatavots ceļš vācu okupantiem — niknākiem
tautas slepkavām Latvijā.

Šāda Ulmaņa valdības politikas turpināšana būtu
droši novedusi Latviju vācu fašisma varas nagos un
iznīcinājusi latviešu tautu. Tagadējā Latvijas oku-
pācija no fašistiskās Vācijas laupītāju un slepkavu
bariem ir 1917.—1918. g. vācu politikas turpinājums,
tikai tagadējo okupantu briesmu darbu desmitkārt-
tīgi pavairotā veidā.

Visi šie tagadējie Latvijas tautas nodevēji, Dankeri
un viņu rokaspuiši, kas atklāti uzstājās jau pīr-
majās kara dienās pret latviešu tautu zemes iekšie-
nē, bija dēstīti un audzēti Ulmaņa melnās kliķes
azotē. Tā tad šais mokās, kas atkal nākušas pār lat-
viešu tautu, ir vainīgs arī Ulmanis un viņa melnās
kliķes fašistiskā politika. Nesenā pagātnē jau arī
bija mēģinājumi pārvest tiltu pār bezdibeni, kas
vācu apspiedēju gadsimteņu ilgā verdzināšanas lai-
kā bija rakts starp latviešu tautu un vācu muižnie-
cību Latvijā. Bet ne Andrievs Niedra ar saviem spre-
dīkiem, savām grāmatām un „valdību“, nedz Fricis
Veinberģis ar savu suniski verdzisko „Rīgas latvie-
šu avīzi“, nedz cits kāds tik daudz darījis, lai lat-
viešu tautā iznīcinātu mūžīgā naida kvēli pret sa-
viem apspiedējiem un izsūcējiem, cik daudz ļauna
darījusi fašistiskā Ulmaņa valdība Latvijā.

Latviešu tautai, kuŗa atradās daudzus gadsimteņus
vācu muižnieku varā, nācās pārciest to patvarības,
zaimus, spīdzināšanas un izsūkšanu. Dziļas brūces
vācu baroni atstāja latviešu tautas miesā, ko nespēja

un negribēja dziedināt buržujiskā Latvija, bet gan otrādi, pavairoja tautas ciešanas.

Tāpēc 1940. gada 5. augustā latviešu tauta vienprātīgi dziļā sajūsmā demonstrēja visas pasaules priekšā savu nelokāmo gribu kļūt brīvai un neatkarīgai, par patiesu demokrātiju, par kultūru, nacionālu pēc formas un sociālistisku pēc satura. Iestādamās Padomju Savienības tautu lielajā saimē, latviešu tauta ieslēdzās sociālistiskās celtniecības kopējā darbā. Padomju vara īsā laikā nodrošināja visiem pilsoņiem darbu, likvidēja bezdarbu — darba ļaužu masu pastāvīgo smago likstu, kas raksturīga kapitālistiskām valstīm. 1941. gadā tikai 649 uzņēmumos strādnieku skaits pieauga līdz 112.000, kas salīdzinot ar 1939. gadu nozīmēja pieaugumu par 12%. Šis pieaugums panākts, paplašinot pastāvošos rūpniecības uzņēmumus, kā arī laižot darbā jaunus un līdz Padomju varai dikā stāvējošos uzņēmumus. Tā, piemēram, 1941. g. janvārī atkal sāka strādāt sērskociņu fabrika „Kometa“, vagonu fabrika „Vairogs“ u.c.

Ar katru dienu pieauga kapitālā celtniecība. 1941. gadā kapitālai celtniecībai bija paredzēts izdot 312,4 tūkstoši rubļu, to skaitā rūpniecības vajadzībām 116,6 tūkst. rubļu, lauksaimniecībai — 57,1 tūkst. rub., komunālsaimniecībai — 25,9 tūkst. rub., tautas izglītībai — 13 milj. rub., tautas veselības aizsardzībai — 14,6 tūkst. rub., Vissavienības rakstura uzņēmumiem — 90 milj. rub. un pārējiem tautsaimniecības uzņēmumiem un pasākumiem — 20,8 tūkst. rub.

Priekšzīmīgi ātri pieauga arī sociālistiskā sacensība, aptverdama rūpniecībā vairāk kā 89.000 cilvēku, no kuŗiem 2000 cilvēku bija stahanoviešu un 20.000 trieciennieku. Latviešu strādnieku dominējošais vairākums zināja un saprata, ka viņi kļuvuši savas dzīves noteicēji un saimnieki fabrikās un rūpniecās, kas strādā savai valstij un savu vajadzību apmierināšanai.

Kā viens no Padomju Latvijas valdības un boj-

ševiku partijas vissvarīgākajiem uzdevumiem bija nekavējoties nodrošināt bezzemniekus un mazzemniekus ar zemi, tiem visādi palīdzēt ar inventāru, lopiem, sēklām u.t.t.

Uz Padomju valdības lēmuma 1940. gadā no 29. jūlija līdz 23. septembrim bija radīts valsts zemes fonds 961.373 hektāru platībā. No šī fonda 23.321 mazzemnieks dabūja 72.544 ha zemes savu saimniecību paplašināšanai un 51.761 bezzemnieks dabūja 524.497 ha zemes jaunsaimniecības ierīkošanai.

Padomju valdība Latvijā vēl daudz ko darīja, lai nostiprinātu zemnieku saimniecības un paceltu zemkopību. Tā viņa organizēja dažādo zemniekiem vajadzīgo materiālu ražošanu vai piegādi par pazeminātām cenām, izdeva speciālas dotācijas (7 milj. rubļu) lauksaimniecības mašīnu rūpnīcām u.t.t.

Visplašākās latviešu tautas masas ikdienas dzīvē skaidri redzēja, savām rokām taustīja un pārliecinājās, ka vienīgi Padomju vara spēj latviešu tautai sniegt materiālo labklājību, nodrošināt politisko patstāvību un neatkarību, kā arī nacionālās kultūras attīstību. Latviešu darba tauta ar tai piemītošo darba prieku un apziņu, disciplīnu, varenā sajūsmā iekļāvās kopējā sociālistiskās dzīves celtniecības darbā.

Latviešu tautas mierīgo savas laimīgās jaunās sociālistiskās dzīves celtniecības darbu pārtrauca hitleriskās Vācijas laupītāju armijas nodevīgais iebrukums Padomju Savienībā. Padomju Latvijas zemi atkal mīda vācu fašistiskā nezvēra asiņainais zābaks.

Tās varmācības, ko vācu okupanti pastrādāja 1918. gadā Latvijā, pilnīgi nobāl, salīdzinot ar tagadējām fašistu „jaunās kārtības“ šausmām un varmācībām, kas notiek Latvijā un citos okupētajos Padomju Savienības rajonos.

Ja 1917.-1918. gada vācu okupācijas laikā vācieši tikai sāka realizēt latviešu tautas apspiešanu un iznīcināšanu, tad tagad hitlerieši to izved dzīvē ar tādu zvērību un necilvēcību, kādu nezina cilvēces vēsture. Spriežot pēc oficiālajiem dokumentiem, kuŗi

nākuši Padomju valdības rokās, hilteriešu nezvēri nonāvējuši Latvijas pilsētās un laukos vairāk kā 100.000 nevainīgu cilvēku, simtiem tūkstošiem latviešu darba ļaudis aizdzinuši fašistiskajā katorgā Vācijā.

Latvijā atgriezušies vācu baroni. Viņu gadsimtos iedzimtais naidis pret latviešu tautu tagad neredzēti pieaudzis un pieņēmis nedzirdētu raksturu. To liecina tas, ka visi zemnieki, kuņiem savā laikā bija piešķirta zeme agrāko baronu muižu izdališanas rezultātā, tika padzīti no tās, tiem atņēma visu viņu mantu, bez tiesībām uz sava darba augļiem. Hitleriskie laupītāji sevišķi zvērīgi izrēķinās ar zemniekiem, kuņiem bija piešķirta zeme Padomju valdības laikā. Visa piešķirtā zeme tika atņemta un nodota vācu okupantu zemes fondā kolonizēšanas nolūkiem. Ja 1918. gadā vācu okupantu kolonizācijas plānos bija paredzēts sadalīt zemi mazākos zemes gabalos 15—20 hektāru lielumā, tad tagad, turpretim, hilteriešu plānos paredzēts radīt lielsaimniecības 120—150 hektāru lielumā, lai radītu no tā saucamajiem lielajiem un mazajiem hilteriešu fireriem-kolonistiem „kungu rasi“ Latvijā. Tikai neveiksmes austrumu frontē 1941.—1942. gada ziemas kampaņā un vēlākā laikā piespieda hilteriskos laupītājus atdot uz laiku nolaupītās zemes viņu bijušajiem īpašniekiem — vecsaimniekiem, lai šādos apstākļos rastu zināmu atbalstu latviešu lauku iedzīvotāju slāņos. Viltīgs fašistisko laupītāju manevrs!

Visa zemniecība, kuņai savā laikā bija piešķirta zeme, tagad padzīta no savām mājām. Hitleriskie bandīti ar vācu baroniem nolaupīja ne tikai zemniekiem zemi ar dzīvojamām un saimniecības ēkām, bet paņēma arī zemnieku mantu, dzīvo un nedzīvo inventāru un visu ražu. Tādā kārtā zemniecība padota lēnai bada nāvei un iznīcībai pašā Latvijā, vācu katorgas darbos Vācijā, vai arī piespiedu mobilizācijā iet bojā padomju-vācu frontē par savu visniknāko ienaidnieku interesēm.

Latviešu tauta, strādnieki un visa zemniecība aplikta ar neskaitāmiem nodokļiem un nodevām. Viņa nostādīta bada, posta, bezizejas stāvoklī. Sadzirdama vācu fašistu pātagu švikstoņa un ložu sīcienu. Latvijas pilsētās un ciemos valda asiņaina terora režīms, kuŗu atbalsta daži, hitleriešiem pārdevušie, tautas nodevēji. Ja hitleriskie bandīti kuŗa sākumā savu spēku varenības augstumos neatļāva atjaunot pat latviešu fašistisko aizsargu organizācijas, tad tagad turpretim, savas varas norietā, hitlerieši spiesti atjaunot šīs organizācijas, lai ar latviskā bendes rokām palīdzētu apspiest partizāņu kustību, kā arī latviešu tautas dziļā naida izpaudumus pašā Latvijā. Tomēr taš nemaina hitleriskās Vācijas nodomus iznīcināt latviešu tautu un Latviju. Gluži otrādi. Nespēdami vairs saviem spēkiem noturēt padevībā nospīstās tautas, viņi ķeŗas pie visādiem viltīgiem līdzekļiem, lai ar tautas nodevēju rokām nožņaugtu un iznīcinātu latviešu tautu. Neapraktāmi grūtas dienas tagad pārdzīvo latviešu tauta. Vācu fašistu patvarībām, laupīšanām, postīšanām un slepkavībām nav robežu. No savām tumšajām alām atkal izlīduši dažādi dankerieši — šie pusnakts rāpuļi, kas uz laiku bija paslēpušies kā mežonīgi plēsoņi, kam netiek dienas gaisma. Un latviešu tautas miesa atkal asiņo un cieš viszemākos zaimus un mokas. Bet nav salaužams latviešu tautas masu brīvības un patstāvības gars, kas norūdiļies gadsimtu cīņās ar saviem apspīdējiem. Latviešu tautas masas kopā ar varenās Padomju Savienības tautu lielo saimi, visām brīvību mīļtājām tautām nesaudzīgi cīnās ar savu nāvīgo ienaidnieku — vācu fašismu. Latvijā, kā arī visā Baltijā vērsās plašumā un jo dienas pastiprinās tautu pretošanās gars hitleriskajiem apspīdējiem un slepkavām.

Fašisms ir „finanču kapitāla visreakcionārāko imperialistisko elementu viszvēriskākā, visteroristiskākā diktatūra,“ pats zvēriskākais nacionālās apspīstības un daudzku kultūras tautu fiziskās iznīcināšanas režīms.

Tikai Padomju Savienībā Ļeņina-Staļina partijas

un biedra Staļina vadībā pilnīgi reālizēta visu pilsoņu tiesību vienlīdzība, neatkarīgi no dzimuma, reliģijas, rases un tautības. Šie lielie, diženie vienlīdzības principi iemiesoti slavenajā Staļina Konstitūcijā. Padomju Savienība ir vienīgā valsts pasaulē, kur konsekventi izvesta dzīvē visdemokratiskākā un vis-
taisnīgākā politiskā un saimnieciskā iekārta. Vie-
nīgi Padomju Savienībā valda visdemokratiskākās
vēlēšanu tiesības. Visi Padomju Savienības pilsoņi
un pilsoņes bauda vienādas tiesības uz darbu, izglī-
tību, kultūru, atpūtu, materiālu nodrošinājumu ve-
cumdienās un slimības gadījumos, bezmaksas ārsta
palīdzību u.t.t. Lielā draudzībā un kopdarbībā pa-
domju ļaudis fabrikās, rūpnīcās, raktuvēs, transpor-
tā, sovhozu un kolhozu plašajos laukos palīdz Sar-
kanajai Armijai frontē atsist un graut zvēriskās vācu
fašistu laupītāju bandas, aizstāvēt savus sociālistiskās
tēvijas brīnišķos ieguvumus visās dzīves nozarēs.

Padomju Savienības tautu lielā saime un viņas
sasniegumi ir internacionālisma un sociālisma lielo
ideju iemiesojums. Padomju tautas ar nedzirdētu ener-
ģiju, pašaieliedzību un drosmi varonīgi cīnās pret
hitlerisko Vāciju, pret fašistisko laupītāju un slep-
kavu bandām, kas jau tik daudz zemju un tautu
brīvību saminušas dubļos un asinīs, kas tiecas iz-
stiept savas noziedzīgās ķetnas pār visu cilvēci. Mēs
cīnāmies pret vācu cilvēkēdājiem, jo Hitlers sludi-
na 190 miljonu padomju cilvēku iznīcināšanu un
nospiešanu verdzībā. Šos draudus viņš arī reālizē
visos okupētajos Padomju rajonos. Nav nevienas
sādžas, neviena ciema un pilsētas, kur nebūtu no-
tikušas laupīšanas, dedzināšanas un simtiem tūksto-
šiem sieviešu, bērnu un vecu cilvēku spīdzināšanas,
apslepkavošanas, vai arī darba spējīgo izsūtīšana uz
Vāciju vergu darbos.

Tomēr, neskatoties uz visām šausmām un karāta-
vu režīmu, latviešu labākie dēli un meitas ved ne-
saudzīgu partizāņu cīņu Latvijā, kā arī varonīgi
cīnās slavenās neuzvaramās Sarkanās Armijas rin-

dās par Padomju Savienības un reizē par Padomju Latvijas brīvību un neatkarību. Un daudzi simti latviešu gvardes divīzijas kareivju jau ir Padomju ordeņiem apbalvoti par pašai dziedzīgu un varonīgu cīņu pret vācu nezvēru bandām. Aizmugurē arī dara visu, lai palīdzētu Sarkanajai Armijai frontē ātrāk sagraut vācu fašistiskās armijas. Lielās Padomju Savienības patrioti pašai dziedzīgi strādā kaŗa rūpnīcās un fabrikās, attīstot socialistisko sacensību, jo dienas jo vairāk dod frontei nepieciešamos kaŗa ieročus un materiālus. Nepārtrauktā virknē plūst uz fronti iespaidīgās kaŗa mašīnas — tanki, lidmašīnas, lielgabali, mīnmetēji un daudz citu kaŗa piederumu. Arī latviešu tauta, viņas dēli un meitas kopā ar visām varenajām Padomju Savienības tautām strādā, cīnās un cīnīsies līdz savam pēdējam elpas vilcienam par savu skaisto Padomju Latviju.

Latviešu tauta nav aizmirsusi un nekad neaizmirsīs savu septiņu gadsimteņu ilgo asiņaino cīņu vēsturī. Viņa nav aizmirsusi 1905.—1906. gada sodu ekspedīciju moku dienas, 1915.—1918. gadu okupācijas laika briesmas un kolonizācijas un mūsu tautas iznīcināšanas asiņainos plānus. Visos mūžos latviešu tauta uzglabās savā atmiņā 1941. gada nodevīgo kaŗa uzbrukumu miermilīgajai Padomju Savienībai, Padomju Latvijai, kuŗa tikai gadu pirms tam bija uzsākusi savu laimes dienu, savu saules ceļu gaitu. Lūk, tāpēc latviešu tauta, visdziļāko naida jūtu pārņemta, cīnās un cīnīsies, kamēr Vācijas bezmēra rijīgā un bezmēra asiņainā imperiālistma noziedzīgais perēklis ar Hitleru priekšgalā būs iznīcināts, noslaucīts no zemes uz visiem laikiem.

Dzīmtene, tu dziļi zaimotā, tautas asinīm slacītā—zvēram: mēs atriebsim tev!

Atriebsim!

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0303038836

[0,30]

А. БЛЮМФЕЛЬД

Планы немцев о колонизации Латвии в 1918 году

На латышском языке

Цена 50 коп.